

KOMISSION TIEDONANTO

Vientiluvan edellyttämisestä tiettyjen tuotteiden viennissä annettuun komission täytäntöönpanoasetukseen (EU) 2020/402, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2020/426, liittyvät ohjeet jäsenvaltioille

(2020/C 91 I/02)

Osana koronaviruksen aiheuttaman epidemiologisen kriisin seurauksiin liittyviä toimiaan komissio julkaisi 15. maaliskuuta 2020 täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2020/402 ⁽¹⁾ (jäljempänä "täytäntöönpanoasetus"), jonka mukaan tiettyjen henkilönsuojainten vienti edellyttää vientilupaa.

Komissio hyväksyi täytäntöönpanoasetuksen muutoksen 19. maaliskuuta 2020.

Koska täytäntöönpanoasetuksella, sellaisena kuin se on muutettuna, asetetaan jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja talouden toimijoille uusia velvoitteita, joita sovelletaan täytäntöönpanoasetuksen julkaisupäivästä alkaen, kyseisille viranomaisille ja toimijoille annetaan nämä ohjeet täytäntöönpanon avuksi.

Nämä ohjeet eivät ole oikeudellisesti sitovia, vaan ne annetaan vain tiedoksi. Niillä ei korvata täytäntöönpanoasetusta, sellaisena kuin se on muutettuna. Ne eivät vaikuta unionin tuomioistuimen tulkintaan asetuksesta.

1. Menettely

Komissio hyväksyi täytäntöönpanoasetuksen ja sen muutoksen kiireellisellä menettelyllä yhteisen vientimenettelyn käyttöön otosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/479 ⁽²⁾ 5 artiklan nojalla.

Täytäntöönpanoasetusta sovelletaan kuuden viikon ajan, ja tänä aikana jäsenvaltioita kuullaan suojalausekeko-miteassa, jotta voidaan i) vahvistaa omaksuttu lähestymistapa ja ii) päättää tarpeesta toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä myöhemmäksi ajaksi.

2. Toimenpiteiden tavoite

Toimenpiteet on hyväksytty ottaen huomioon henkilönsuojainten kasvanut tarve ja se, että näiden tuotteiden kysynnän odotetaan kasvavan tulevaisuudessa merkittävästi samalla kun niistä tulee pulaa useissa EU:n jäsenvaltioissa.

Vaikka tuotannon lisäämiseen on kannustettu, tämänhetkinen unionin tuotanto ja olemassa olevat varastot eivät riitä tyydyttämään kysyntää unionissa. Tämä johtuu erityisesti siitä, että henkilönsuojaimia voidaan viedä rajoituksetta muualle maailmaan ja eräät kolmannet maat ovat virallisesti tai epävirallisesti päättäneet rajoittaa niiden vientiä. Jotkin näistä maista ovat myös perinteisiä toimittajia unionin markkinoille, ja tämä aiheuttaa unionin markkinoille lisäpainetta.

Henkilönsuojaimet ovat olennaisia välineitä pyrittäessä estämään taudin leviäminen edelleen ja huolehtimaan tartunnan saaneita potilaita hoitavan terveydenhuolto- ja lääkintähenkilöstön suojaamisesta.

Näiden poikkeuksellisten toimenpiteiden tavoitteena on näin ollen kriittisen tilanteen korjaaminen ja ehkäiseminen.

Unionin tarkoituksena on tässä yhteydessä rajoittaa vientiä vain niin paljon kuin on ehdottoman välttämätöntä, ja sen toiveena on, että kansainvälisen solidaarisuuden periaatetta noudatetaan myös tämän globaalin pandemian aikana. Sen vuoksi jäsenvaltiot voivat myöntää ja niiden olisi myönnettävä vientilupia muiden muassa täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklan 3 kohdassa luetelluissa tapauksissa mutta myös silloin, kun asianomainen lähetys ei aiheuta uhkaa henkilönsuojaimien todelliselle tarpeelle unionissa ja kun se palvelee oikeutettua tarvetta niiden viralliseen tai ammatilliseen lääkinnälliseen käyttöön kolmannessa maassa.

Jos jäsenvaltioilla on kysyttävää henkilönsuojainten tarjonnasta EU:ssa, ne voivat kääntyä jo toimivan EU:n hätäavun koordinaation keskuksen (ERCC) ⁽³⁾ puoleen.

⁽¹⁾ EUVL L 77 I, 15.3.2020, s. 1).

⁽²⁾ EUVL L 83, 27.3.2015, s. 34.

⁽³⁾ ECHO-ERCC@ec.europa.eu

3. Suhde jäsenvaltioiden toimenpiteisiin ⁽⁴⁾

Henkilönsuojaimien saatavuudessa on viime päivinä ollut ongelmia, minkä vuoksi eräät jäsenvaltiot ovat toteuttaneet kansallisia toimenpiteitä. Sisämarkkinoiden eheyden säilyttäminen on yksi komission tavoitteista nykyisen kriisin aikana. Tarkoituksena on pystyä yhdessä vastaamaan paremmin terveyden suojelun kohtaamaan haasteeseen, kun henkilönsuojaimia on saatavilla vain rajoitetusti.

Täytäntöönpanoasetus hyväksyttiin sillä edellytyksellä, että jäsenvaltioiden olisi kumottava kaikki joko virallisesti tai epävirallisesti toteutetut kansalliset rajoittavat toimet, jotka koskevat joko vientiä kolmansiin maihin tai jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja jotka menevät pitemmälle kuin ne toimet, joilla pyritään varmistamaan, että tällaiset tarvikkeet ovat ensisijaisesti niiden saatavilla, jotka niitä eniten tarvitsevat (esim. sairaalat, potilaat, terveydenhuollon työntekijät ja pelastuspalveluviranomaiset) ⁽⁵⁾.

4. Käytännön ohjeita

4.1. Asianomaiset tuotteet

Vientilupavaatimus koskee täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa sarakkeessa ”Kuvaus” lueteltuja tuotteita.

Liitteessä luetellaan sellaiset henkilönsuojaimet, joiden tarve on unionissa kriittinen sairaaloiden, potilaiden, kenttätöntekijöiden ja pelastuspalveluviranomaisten osalta.

Komissio voi tarkistaa luetteloa ottaen huomioon tilanteen kehittymisen eli sen, ilmeneekö uutta näyttöä varastojen niukkuudesta tai toisaalta tuotantokapasiteetin kasvusta, joka lievittäisi tarvikepulaan liittyviä huolia. Tällaisessa tapauksessa komissio muuttaa täytäntöönpanoasetusta tai antaa uuden asetuksen.

Tuoreimpia tietoja koronavirukseen liittyvistä komission toimista annetaan erityisellä verkkosivustolla osoitteessa https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response_fi. Jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia ja talouden toimijoita kehoitetaan seuraamaan sivustoa päivittäin.

Täytäntöönpanoasetusta sovelletaan riippumatta siitä, onko asianomainen tuote peräisin unionista vai ei.

4.2. Asianomainen toiminta

Täytäntöönpanoasetusta sovelletaan kaikkeen unionin ulkopuolelle suuntautuvaan vientiin.

Tämä koskee kaikkia EU:n ulkopuolisia maita, myös etuuskohtelukumppaneita.

Koska kuitenkin sisämarkkinat ovat tiiviisti yhdentyneet kaikkien neljän Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenvaltion kanssa ja koska myös tuotannon arvoketjut ja jakeluverkostot ovat yhdentyneet kyseisten maiden kanssa, täytäntöönpanoasetusta ei sovelleta näihin neljään maahan suuntautuvaan vientiin eli vientiä ei näin ollen rajoiteta. Koska perustamissopimuksen liitteessä II luetellut merentakaiset maat ja alueet sekä Färösaaret ovat erityisen riippuvaisia emämaiden toimitusketjuista ja koska Andorra, San Marino ja Vatikaanivaltio ovat riippuvaisia naapurijäsenvaltioiden toimitusketjuista, tämä sama koskee niitä.

Täytäntöönpanoasetusta ei sovelleta EU:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyttä kuningaskuntaa on erosopimuksen 127 artiklan 3 kohdan mukaan pidettävä jäsenvaltiona eikä kolmantena maana.

Täytäntöönpanoasetusta ei sovelleta sen liitteessä I lueteltujen henkilönsuojaimien tuontiin unioniin. Tuonnin helpottamiseksi ja viivästyksen välttämiseksi komissio on antanut suosituksen (EU) 2020/403 vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä ja markkinavalvontamenettelyistä covid-19-uhkan yhteydessä ⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ Komissio julkaisi 16. maaliskuuta 2020 jäsenvaltioille osoitetut suuntaviivat, joissa esitetään yhdenmetyä rajaturvallisuutta koskevat keskeiset periaatteet, jotta voidaan suojella terveyttä ja samalla turvata sisämarkkinoiden eheys. Nämä periaatteet esitetään komission suuntaviivoissa rajaturvallisuustoimenpiteitä varten terveyden suojelemiseksi ja tavaroiden ja välttämättömien palvelujen saatavuuden turvaamiseksi (C (2020) 1753).

⁽⁵⁾ Ks. myös kansallisia toimenpiteitä koskevat ohjeet 13. maaliskuuta 2020 annetun tiedonannon ”Koordinoitujen taloudellisten toimenpiteiden covid-19-epidemian vaikutusten lieventämiseksi” liitteessä 2 (COM(2020) 112 final).

⁽⁶⁾ EUVL L 79 I, 16.3.2020, s. 1.

4.3. Hakemusvelvoite

Viejän on jätettävä hakemus saadakseen vientiluvan.

Jäsenvaltiot määrittelevät hakulomakkeen sisällön. Jäsenvaltioiden olisi lomakkeessa vaadittujen tietojen perusteella voitava laatia täytäntöönpanoasetuksen liitteen II mukainen vientilupa. Jotta asiassa käytettäisiin enenevässä määrin koordinoitua lähestymistapaa, näiden ohjeiden liitteessä I annetaan esimerkkinä mahdollinen hakulomakkeen malli.

Jäsenvaltioiden olisi mahdollisuuksien mukaan mahdollistettava hakemuksen jättäminen sähköisesti.

5. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset

Hakemus tehdään sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, johon viejä on sijoittautunut.

Jos suojaimet sijaitsevat jossakin muussa jäsenvaltiossa tai joissakin muissa jäsenvaltioissa kuin siinä, jossa vientilupahakemus on tehty, tästä on ilmoitettava hakemuksessa. Jos sijaintipaikkoja on useita, ne kaikki olisi ilmoitettava.

Jäsenvaltioita kehoitetaan ilmoittamaan Euroopan komission kauppapolitiikan pääosastolle 20. päivän maaliskuuta 2020 keskiyöhön mennessä niiden toimivaltaisten viranomaisten nimet ja yhteystiedot, joiden tehtäväksi vientilupien myöntäminen on annettu. Nämä tiedot julkaistaan kauppapolitiikan pääosaston verkkosivustolla (^(?)). Ilmoittaminen on tehtävä sähköisesti käyttäen kohdassa 6 mainittua asiointipostilaatikkoa.

5.1. Toimivaltaisten viranomaisten suorittama hakemuksen arviointi

Järjestelmässä ei ole kyse vientikiellosta. Kaikesta täytäntöönpanoasetuksen soveltamisalaan kuuluvasta viennistä on kuitenkin esitettävä vientilupa.

Päätätessään vientiluvan myöntämisestä jäsenvaltioiden on noudatettava täytäntöönpanosäädöksen tavoitetta eli varmistaa henkilönsuojainten riittävyys unionissa, jotta suojausten kriittinen tarve voitaisiin tyydyttää.

Jotta täytäntöönpanoasetuksen tavoite voidaan saavuttaa, vientilupia olisi toisin sanoen myönnettävä vain siinä tapauksessa, että asianomainen lähetys ei uhkaa henkilönsuojainten saatavuutta kyseisen jäsenvaltion markkinoilla tai muualla unionissa.

Tämän yleistavoitteen puitteissa toimivaltaisilla viranomaisilla on harkintavaltaa, ja tiettyjen henkilönsuojainten vienti tiettyinä määrinä voidaan sallia tietyissä olosuhteissa jäsenvaltioiden tarpeiden mukaan.

Täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklan 3 kohdassa on esimerkinomainen luettelo sellaisista näkökohdista, jotka on tapauksen mukaan otettava huomioon päätettäessä vientiluvan myöntämisestä.

Näihin näkökohtiin kuuluvat muiden muassa unionin ja jäsenvaltioiden yhteishankintamenettelyn toimitusvelvoitteiden täyttäminen, Maailman terveysjärjestön (WHO) toiminnan tukeminen, EU:n tason koordinoitujen kriisitoimien tukeminen sekä kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen tukipyynnöt, mukaan luettuna humanitaaristen valtiosta riippumattomien järjestöjen tai kansainvälisten järjestöjen pyytämät hätäaputarvikkeet, joita ne tarvitsevat omiin toimiinsa humanitaarisen avun tarjoamiseksi kolmansissa maissa.

Viimeksi mainitun näkökohdan tavoitteena on varmistaa mahdollisuuksien mukaan, että henkilönsuojaimia on tarvittaessa saatavilla unionin ulkopuolella kolmansissa maissa, joissa henkilönsuojaimista voi olla akuuttia tarvetta tiettyinä ajankohtana. Nämä näkökohdat ovat osoitus kansainvälisen solidaarisuuden periaatteesta sekä yleisesti että maailmanlaajuisessa pandemiassa, jolla on vaikutuksia kaikkialla maailmassa. Ne kertovat myös siitä, että kansainvälisellä kaupalla voidaan edesauttaa sitä, että tuotteita on saatavilla siellä, missä niitä tarvitaan, ja silloin kun niitä tarvitaan.

Täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklan 3 kohdassa oleva luettelo ei ole tyhjentävä, ja jäsenvaltiot voivat ottaa huomioon muitakin seikkoja. Niiden on kuitenkin noudatettava edellä mainittua täytäntöönpanoasetuksen yleistavoitetta.

(?) <https://ec.europa.eu/trade/>

Jäsenvaltioiden olisi erityisesti otettava huomioon asianomaisten tuotteiden markkinoiden yhdentymisaste, joka on saavutettu aiotun viejämään kanssa perustettavasta vapaakauppa-alueesta tehdyn sopimuksen tai järjestelyn nojalla. Olisi haitallista aiheuttaa häiriöitä kyseisten sopimusten tai järjestelyjen mukaisesti perustetuille tiiviisti yhdenmetyille arvoketjuille ja jakeluverkostoille. Tämä koskee erityisesti EU:n naapurimaita ja -alueita. Sen vuoksi komissio kehottaa painokkaasti jäsenvaltioita myöntämään lupia siinä määrin kuin se on tarpeen tällaisten häiriöiden estämiseksi.

Toimivaltaiset viranomaiset voisivat ottaa huomioon myös sen, auttaako asianomainen lähetyksen täyttämään sellaiset sopimusvelvoitteet, jotka olivat syntyneet ennen tiettyä tarkastelujaksoa. Jotta koko EU:ssa sovellettaisiin koordinoitua lähestymistapaa, jäsenvaltiot voisivat käyttää tällaisena tarkastelujaksona edellistä kalenterivuotta (eli vuotta 2019). Jäsenvaltioiden velvollisuutena on varmistaa, että näihin lisätekijöihin nähden etusijalla ovat EU:n tarpeet, jos niitä ei muuten voida täyttää.

5.2. Asiaankuuluvat määräajat

Jäsenvaltioiden on käsiteltävä vientilupahakemukset 5 työpäivän kuluessa siitä päivästä, jona kaikki vaaditut tiedot on toimitettu toimivaltaisille viranomaisille.

Määräaika voidaan pidentää 5 työpäivällä asianmukaisesti perustelluissa olosuhteissa.

Jos tuote sijaitsee yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa vientilupahakemus on tehty, vientilupahakemuksen saaneen jäsenvaltion olisi välittömästi kuultava kyseisen muun jäsenvaltion tai kyseisten muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia ja toimitettava niille asiaankuuluvat tiedot.

Mikäli kuulleet viranomaiset vastustavat tällaisen luvan myöntämistä, niiden on ilmoitettava vastalauseensa kirjallisesti 10 työpäivän kuluessa. Tällaiset vastalauseet sitovat sitä jäsenvaltiota, jossa hakemus on tehty.

Koronaviruksen leviämisestä johtuvien kiireellisten tarpeiden vuoksi jäsenvaltioita kehoitetaan käsittelemään hakemukset mahdollisimman pian ja jo ennen 5 ja 10 työpäivän määräaikaisten umpeutumista.

5.3. Vientilupa

Ilman vientilupaa vienti on kielletty.

Jotta EU:ssa käytettäisiin enenevässä määrin koordinoitua lähestymistapaa, täytäntöönpanoasetuksen liitteessä II annetaan vientiluvan malli.

6. Ilmoittaminen

Näiden poikkeuksellisten toimenpiteiden tavoitteena on varmistaa henkilönsuojainten riittävyys kaikissa jäsenvaltioissa niiden tarpeiden mukaan.

Jotta menettely olisi avoin, jäsenvaltioita kehoitetaan ilmoittamaan myönnettyistä ja evätyistä luvista komissiolle sähköisesti liitteessä II olevan mallin mukaisesti. Ilmoittaminen olisi tehtävä viipymättä heti sen jälkeen, kun luvasta on päätetty.

Ilmoitus olisi toimitettava sähköisesti seuraavaan asiointipostilaatikkoon:

TRADE-EXPORTAUTHORISATIONPPE@ec.europa.eu

Myös järjestelmän soveltamiseen liittyvät kysymykset olisi toimitettava tähän asiointipostilaatikkoon.

Nämä ohjeet ovat dynaaminen asiakirja, jota voidaan päivittää, kun komissiolle ilmoitetaan uusista ongelmista tai kysymyksistä.

LIITE I

Vientilupahakemuksen malli

EUROOPAN UNIONI		Henkilönsuojainten vienti (asetus (EU) 2020/402)	
1. Viejä (tarvittaessa EORI-numero)			
5. Määrämaa		6. Lopullinen vastaanottaja	
7. Tavarankoodi	8. Määrä	9. Yksikkö	10. Tavarankuvaus
11. Sijainti	12. Suunnitellun viennin päivämäärä		
13. Allekirjoitus, paikka ja päiväys, leima			

Vientilupalomakkeen selittävät huomautukset

Kohta 1 – Viejä: Luvan saaneen viejän täydellinen nimi ja osoite ja tarvittaessa EORI-numero.

Kohta 4 – Myöntävä viranomainen: Vientiluvan myöntäneen jäsenvaltion viranomaisen täydellinen nimi ja osoite.

Kohta 5 – Määrämaa: Luvan kohteena olevien tavaroiden määrämään 2-kirjaiminen maantieteellinen koodi.

Kohta 6 – Lopullinen vastaanottaja: Tavaroiden lopullisen vastaanottajan täydellinen nimi ja osoite, jos se on tiedossa myöntämishetkellä, ja tarvittaessa EORI-numero. Jos lopullinen vastaanottaja ei ole tiedossa myöntämishetkellä, kenttä jätetään tyhjäksi.

Kohta 7 – Tavarankoodi: Harmonoidun järjestelmän tai yhdistetyn nimikkeistön (2) numerokoodi, johon vietävät tavarat luokitellaan lupaa myönnettäessä.

Kohta 8 – Määrä: Tavaroiden määrä kohdassa 9 ilmoitettuna yksikkönä mitattuna.

Kohta 9 – Yksikkö: Mittayksikkö, jona kohdassa 8 ilmoitettu määrä ilmaistaan. Käytettävät yksiköt ovat "P/ST" tavaroille, jotka lasketaan kappalemääränä (esim. hengityssuojaimet), ja "PA" tavaroille, jotka lasketaan pareittain (esim. käsineet).

Kohta 10 – Tavarankuvaus: Selkokielineen ja riittävän tarkka kuvaus, jonka avulla tavarat voidaan tunnistaa.

Kohta 11 – Sijainti: Sen jäsenvaltion maantieteellinen koodi, jossa tavarat sijaitsevat. Jos tavarat sijaitsevat luvan myöntävän viranomaisen jäsenvaltiossa, tämä kohta on jätettävä tyhjäksi.

Kohta 12: Päivämäärä, jona lupahakemuksen kohteena olevat tavarat aiotaan viedä

Kohta 13 – Allekirjoitus, leima, paikka ja päiväys: Myöntävän viranomaisen allekirjoitus ja leima. Luvan myöntämipaikka ja -päivä.

LIITE II

Jäsenvaltioiden ilmoitusten malli

EUROOPAN UNIONI		Henkilönsuojainten vienti (asetus (EU) 2020/402)	
0. Toimivaltaisen viranomaisen nimi ja yhteystiedot.			
1. Viejä (tarvittaessa EORI-numero)			
2. Määrämaa		3. Lopullinen vastaanottaja	
4. Tavarankoodi	5. Määrä	6. Yksikkö	7. Tavarankuvaus
8. Sijainti			
Vientilupa myönnetty? (Kyllä/ei)			
Myöntämisen/epäämisen syyt:			
Kaikki tarvittavat tiedot, jotka liittyvät muiden jäsenvaltioiden kuulemiseen täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklan 2 kohdan nojalla:			
Kohta 0 – Vientiluvan myöntäneen jäsenvaltion viranomaisen täydellinen nimi ja osoite.			
Kohta 1 – Viejä: Luvan saaneen viejän täydellinen nimi ja osoite ja tarvittaessa EORI-numero.			
Kohta 2 – Määrämaa: Luvan kohteena olevien tavaroiden määräämään 2-kirjaiminen maantieteellinen koodi.			
Kohta 3 – Lopullinen vastaanottaja: Tavaroiden lopullisen vastaanottajan täydellinen nimi ja osoite, jos se on tiedossa myöntämishetkellä, ja tarvittaessa EORI-numero. Jos lopullinen vastaanottaja ei ole tiedossa myöntämishetkellä, kenttä jätetään tyhjäksi.			
Kohta 4 – Tavarankoodi: Harmonoidun järjestelmän tai yhdistetyn nimikkeistön numerokoodi, johon vietyt tavarat luokitellaan lupaa myönnettäessä.			
Kohta 5 – Määrä: Tavaroiden määrä kohdassa 6 ilmoitettuna yksikkönä mitattuna.			
Kohta 6 – Yksikkö: Mittayksikkö, jona kohdassa 5 ilmoitettu määrä ilmaistaan. Käytettävät yksiköt ovat "P/ST" tavaroille, jotka lasketaan kappalemääränä (esim. hengityssuojaimet), ja "PA" tavaroille, jotka lasketaan pareittain (esim. käsineet).			
Kohta 7 – Tavarankuvaus: Selkokielineen ja riittävän tarkka kuvaus, jonka avulla tavarat voidaan tunnistaa.			
Kohta 8 – Sijainti: Sen jäsenvaltion maantieteellinen koodi, jossa tavarat sijaitsevat. Jos tavarat sijaitsevat luvan myöntävän viranomaisen jäsenvaltiossa, tämä kohta on jätettävä tyhjäksi.			